

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/122/2016
Identifikačné číslo spisu: 1111244382
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1111244382.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v spore žalobkyne T. J., bývajúcej v B. zastúpenej advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Radlinského č. 2, IČO: 35955341, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1, IČO: 30 844 789, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 12 C/176/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. januára 2016 sp.zn. 14 Co/25/2015, 14 Co/26/2015, 14 Co 27/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa v konaní domáhala náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Tvrdila, že škoda jej vznikla zanedbaním náležitého bankového dohľadu Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) nad činnosťou Podielového družstva slovenské investície, ktorému zverila svoje financie za účelom ich zhodnotenia, zaznamenala však finančnú stratu, za ktorú zodpovedá štát.

2. Žalovaná sa bránila, že NBS nezanedbala bankový dohľad.

3. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 10. septembra 2014 č.k. 12 C/176/2011-209: a/ zamietol návrh žalobkyne začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie, b/ zamietol žalobu, c/ žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Výrok rozhodnutia vo veci samej odôvodnil neopodstatnenosťou žaloby danou tým, že NBS nezanedbala bankový dohľad (t.j. žalobkyňa nepreukázala nesprávny úradný postup žalovanej), v dôsledku čoho žalobkyňa nemá právo na náhradu

škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Výrok tohto rozsudku pod b/ napadla žalobkyňa odvolaním.

4. Okresný súd Bratislava I uznesením z 5. novembra 2014 č.k. 12 C/176/2011-244 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok (vo výške 20 €) za odvolanie. Toto uznesenie napadla žalobkyňa odvolaním.

5. Okresný súd Bratislava I uznesením z 10. decembra 2014 č.k. 12 C/176/2011-250 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok (vo výške 36,40 €) za vyhotovenie rovnopisov elektronických podaní. Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa odvolanie.

6. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 12. januára 2016 sp.zn. 14Co/25/2015, 14Co/26/2015, 14 Co/27/2015: 1/ rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti (vo veci samej) potvrdil, 2/ uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 5. novembra 2014 č.k. 12 C/176/2011-244 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 10. decembra 2014 č.k. 12 C/176/2011-250 potvrdil, 3/ žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Výrok, ktorým potvrdil napadnutý rozsudok, odôvodnil vecnou správnosťou skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie. Na odôvodnenie výrokov potvrdzujúcich napadnuté uznesenia uviedol, že podaním odvolania a vyhotovením rovnopisov elektronických podaní vznikla žalobkyni poplatková povinnosť; na tom nič nemení skutočnosť, že v čase podania žaloby bolo konanie v tejto veci oslobodené od platenia súdnych poplatkov.

7. Proti výroku 1/ uvedeného rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie s tým, že jej súdy odňali možnosť konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Podľa jej názoru sú rozhodnutia súdov nepreskúmateľné a založené na nedostatočných skutkových zisteniach a ich nesprávnom právnom posúdení. Opätovne vyslovila presvedčenie, že jej finančná ujma je výsledkom zanedbania povinností NBS. Žiadala rozsudok v napadnutom výroku zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu zopakovala podstatnú časť svojej skoršej argumentácie. Navrhla nedôvodné dovolanie žalobkyne zamietnuť.

9. Dovolanie bolo podané 16. marca 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

11. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, uskutočnení dovolacieho prieskumu a vydaní (pre dovolateľa) priaznivého rozhodnutia. Dovolaná podaná do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)], ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

12. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale tiež procesný účinok tých dovolaní, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP).

13. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

14. Dovolanie žalobkyne v časti, ktorou je napadnutý výrok 1/ rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, smeruje proti rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým bolo dovolanie v zmysle § 238 O.s.p. prípustné. Dovolanie žalobkyne teda v zmysle § 238 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

15. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka procesné vady konania v zmysle §237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

16. Žalobkyňa tvrdí, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumel procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

17. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016. Obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Rozhodnutie súdu prvej inštancie v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu sú precízne a podrobne odôvodnené, poskytujú dostatočné odpovede na otázky vzťahujúce sa k jadrú poskytnutej súdnej ochrany, primerane reagujú na vznesené argumenty.

18. Obdobne do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

19. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne

vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

20. Dovolací súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na záver ústavného súdu, podľa ktorého „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

21. Za neopodstatnenú dovolací súd považuje aj námietku, ktorou dovolateľka spochybňuje predvídateľnosť rozhodovania súdov opomenutím pre nej priaznivej judikatúry. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že súdna ochrana - spravodlivý proces, v inštitucionálnej podobe v sebe kodifikujú celkom prirodzené pravidlo a to také, že súdy sa majú zasadzovať o nastolenie právnej istoty v prípadoch, ktoré sú identické alebo veľmi podobné. V podstate ide o to, aby sa rešpektovala ustálená súdna prax a ak nastane (spravidla ojedinele) dôvod pre prijatie odlišného, než doposiaľ zastavaného názoru, je potrebné uviesť nielen dôvody, ktoré novú situáciu navodzujú, ale i to, prečo nebolo možné rešpektovať pôvodný stav (zostať už pri rozhodnutom). Rozhodnutia súdov v danej veci sa neodkláňajú od doterajšej relevantnej a doposiaľ konzistentnej rozhodovacej súdnej praxe (prvoinštančných, odvolacích, či dovolacieho súdu) v identických alebo obdobných prípadoch (porovnaj napr. 1 Cdo 34/2016, 1 Cdo 227/2016, 2 Cdo 932/2015, 2 Cdo 38/2016, 3Cdo 121/2016 3 Cdo 122/2016, 4 Cdo 7/2016, 4 Cdo 431/2015, 4 Cdo 48/2016, 5 Cdo 174/2015, 5 Cdo 175/2015, 5 Cdo 377/2015, 5Cdo 796/2015, 5 Cdo 664/2015, 6 Cdo 143/2016,6 Cdo 133/2016, 7 Cdo 99/2016, 7Cdo 111/2016, 8 Cdo 142/2016, 8 Cdo 143/2016 a ďalšie), čím je rešpektovaný princíp predvídateľného rozhodovania súdov (právnej istoty) a vylúčený prípadný negatívny dôsledok vedúci k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae).

22. Z dôvodov uvedených vyššie dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jej dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

23. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.